

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова
Інститут корекційної педагогіки та психології

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

I Всеукраїнської науково-практичної студентської конференції
«Українська корекційна освіта: історія та
перспективи розвитку»
24-25 вересня 2015 року

Випуск 1

Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова
Київ – 2015

УДК 376.01(082)
ББК 74.50я43
У45

Рецензенти:

Шеремет М.К. –

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри логопедії НПУ імені М. П. Драгоманова.

Федоренко С. В. –

доктор педагогічних наук, професор кафедри тифлопедагогіки М. П. Драгоманова.

Редакційна колегія:

Синьов В. М. –

доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України.

Колесник І. П. –

кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психокорекційної педагогіки.

Супрун М. О. –

доктор педагогічних наук, професор кафедри психокорекційної педагогіки.

Шульженко Д. І. –

доктор психологічних наук, професор кафедри психокорекційної педагогіки.

Семенишена Т.О. –

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри тифлопедагогіки, вчений секретар Ради НТТСМ ІКПП викладач кафедри психокорекційної педагогіки.

Бондар Є.О. –

Геращенко С. І. –

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психокорекційної педагогіки.

Кот М. З. –

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психокорекційної педагогіки.

Кравець Н. П. –

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психокорекційної педагогіки.

Омельянович І. М. –

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психокорекційної педагогіки.

Піонтківська Г. С. –

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психокорекційної педагогіки.

Ханзерук Л. О. –

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психокорекційної педагогіки.

Чепурна Л.Г. –

старший викладач кафедри психокорекційної педагогіки.

Друкується за ухвалою Вченої ради Інституту корекційної педагогіки та психології НПУ імені М. П. Драгоманова (протокол №3 від 22 жовтня 2015 року)

Збірник матеріалів I Всеукраїнської науково-практичної студентської конференції «Українська корекційна освіта: історія та перспективи розвитку» 24-25 вересня 2015 року / За ред. В. М. Синьова, І. П. Колесника. – Випуск 1. – К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, - 2015. - 270 с.

До збірника за результатами I Всеукраїнської науково-практичної студентської конференції «Українська корекційна освіта: історія та перспективи розвитку» увійшли наукові праці студентів, аспірантів і фахівців з корекційної педагогіки та психології різних регіонів України, а також Білорусі і Молдови. У наукових працях висвітлюються питання історії розвитку теорії психокорекційної педагогіки, тенденції становлення сучасної системи корекційного навчання і виховання дітей з особливостями психофізичного розвитку та внесок вітчизняних вчених-дефектологів в українську корекційну освіту.

УДК 376.01(082)
ББК 74.50я43
У45

© Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2015

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА

РОЗДІЛ I

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КОРЕКЦІЙНОЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Бовкуш К. П.	ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО РОЗВ'ЯЗАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ СИТУАЦІЙ В ІНКЛЮЗИВНІЙ ОСВІТІ	11
Борт М. Ю.	ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК МІЖОСОБИСТІСНИХ ВЗАЄМИН У ДОШКІЛЬНИКІВ З ПСИХОЕМОЦІЙНИМИ ПОРУШЕННЯМИ	14
Букрєєва Д. А.	ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ УЧНІВСЬКОГО КОЛЕКТИВУ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ	18
Валько Т. І.	УЧАСТЬ ПЕДАГОГІВ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ УЧНІВДОПОМІЖНОЇ ШКОЛИ ДО СІМЕЙНОГО ЖИТТЯ	24
Воронько В. В.	ОСОБЛИВОСТІ ПІЗНАВАЛЬНОЇ СФЕРИ РОЗУМОВОГО ВІДСТАЛИХ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	27
Гоцуляк М.О.	ІПОТЕРАПІЯ ЯК ЗАСІБ РЕАЛІБІТАЦІЇ ДІТЕЙ ІЗ ДИТЯЧИМ ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ	31
Дудник І. М.	ВПЛИВ ТЕРАТОГЕННИХ ФАКТОРІВ НА ВНУТРІШНЬОУТРОБНИЙ РОЗВИТОК ДИТИНИ	35
Іващенко А. С.	ЗНАЧЕННЯ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ ДЛЯ УСПІШНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ВИПУСКНИКІВ СПЕЦІАЛЬНИХ ШКІЛ	38
Ільмінська О. О.	ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В КОРЕКЦІЙНІЙ РОБОТІ З АУТИЧНИМИ ДІТЬМИ	42
Кайдалова Г. П.	НАВЧАННЯ РОЗУМОВО ВІДСТАЛИХ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ	46

Касянчук А.В.	ВИКОРИСТАННЯ НЕСТАНДАРТНИХ УРОКІВ У СПЕЦІАЛЬНІЙ ШКОЛІ ДЛЯ ДІТЕЙ З ВАДАМИ РОЗУМОВОГО РОЗВИТКУ	52
Качур Л. Ю.	СВІТОВИЙ ДОСВІД ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ	55
Кириченко Н.В.	РОБОТА З БАТЬКАМИ ВИХОВАНЦЯ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ	59
Кобилка С. Г.	ДИТИНА ЗІ СПЕКТРОМ АУТИЧНИХ РОЗЛАДІВ В ІНКЛЮЗИВНОМУ	63
Кравченко В.	ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ДО ШКІЛЬНОГО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ ЗІ ЗНИЖЕНИМ ЗОРОМ	66
Луцик І.І.	УЧАСТЬ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ВИХОВАННІ ОСІБ З ВАДАМИ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ	70
Малієнко О. В.	ПРОГНОЗУВАННЯ ПЕРЕБІГУ ДИЗОНТОГЕНЕЗУ РОЗУМОВОГО РОЗВИТКУ З ПОЗИЦІЇ ПСИХОЛОГІЇ ЧАСУ	74
Мариняк С. В.	ДО ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІЗ ЗПР	78
Мілосердова А.В., Полякова Д. С., Уварова О. О.	ДІАГНОСТИКА СТАНУ СФОРМОВАНOSTІ ШКІЛЬНОЗНАЧУЩИХ ФУНКЦІЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ВАДАМИ ІНТЕЛЕКТУ	83
Мусійовська С. Р.	ІНКЛЮЗИВНІ АСПЕКТИ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ЗОРУ В УМОВАХ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	87
Осипчук М. І.	ОРГАНІЗАЦІЯ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В УКРАЇНІ	91
Палагнюк О. І.	ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ПРОСТОРІ	95
Переверзєва Ю. І.	ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ОРІЄНТОВАНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ СІМ'ЯМ ІЗ ОСОБЛИВОЮ ДИТИНОЮ	99

Платонова Н.	РАЗВИТИЕ ЧУВСТВЕННОГО ПОЗНАНИЯ И ВОСПРИЯТИЯ У ДЕТЕЙ С ЛЕГКИМИ УМСТВЕННЫМИ НАРУШЕНИЯМИ	104
Приходняк О. С.	СЛАБОЧУЮЧІ ДОШКІЛЬНИКИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗІЇ	107
Савінська Є.О.	ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА З ПОРУШЕННЯМИ ЗОРУ У ШКІЛЬНОМУ КОЛЕКТИВІ.	111
Самойленко В. П.	ОСОБЛИВОСТІ ПРОЕКТИВНОГО ЖИТТЄЗДІЙСНЕННЯ РОЗУМОВО ВІДСТАЛИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ	116
Трипутіна А. В.	ТЕХНОЛОГІЇ АКТИВНОГО НАВЧАННЯ СЛАБОЧУЮЧИХ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ У СІМ'Ї	120

РОЗДІЛ II

ВНЕСОК УКРАЇНСЬКИХ ВЧЕНИХ У СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ВІТЧИЗНЯНОЇ КОРЕКЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Бондар Н.В.	ВНЕСОК СТЕПАНА ФЕДОРОВИЧА НІКОЛАЄВА У РОЗВИТОК ВІТЧИЗНЯНОЇ КОРЕКЦІЙНОЇ ОСВІТИ	125
Боровиченко О.С.	ВНЕСОК ВАЛЕНТИНИ ЄВГЕНІВНИ ТУРЧИНСЬКОЇ В РОЗВИТОК КОРЕКЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ	130
Ватаман В. Ю.	ДОСЛІДЖЕННЯ ПОГЛЯДІВ КОРЕКЦІЙНИХ ПЕДАГОГІВ НА ХРИСТІЯНСЬКО-ОРІЄНТОВАНЕ ВИХОВАННЯ РОЗУМОВО ВІДСТАЛИХ ДІТЕЙ	134
Волошин І. А.	АКАДЕМІК ВІКТОР МИКОЛАЙОВИЧ СИНЬОВ І СУЧАСНА ПСИХОКОРЕКЦІЙНА ПЕДАГОГІКА	138
Гордієнко І. К.	ВНЕСОК ГАЛИНИ МИКОЛАЇВНИ МЕРСІЯНОВОЇ В ТЕОРІЮ І ПРАКТИКУ ПРОФЕСІЙНО-ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ РОЗУМОВО ВІДСТАЛИХ УЧНІВ	142
Дудко О. В.	ВНЕСОК АНДРІЯ ІВАНОВИЧА СЕЛЕЦЬКОГО У РОЗВИТОК ВІТЧИЗНЯНОЇ ПСИХОКОРЕКЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ	145

Дученко А. Р.	ВНЕСОК МИКОЛИ ДМИТРОВИЧА ЯРМАЧЕНКА У ВІТЧИЗНЯНУ СУРДОПЕДАГОГІКУ	148
Івашкевич О. Ю.	ВНЕСОК ТЕТЯНИ КОСТЯНТИНІВНИ УЛЬЯНОВОЇ У РОЗВИТОК СПЕЦІАЛЬНОЇ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	153
Каленіченко Х. Б.	СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК КОРЕКЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ ІЗ ОБМЕЖЕНИМИ РОЗУМОВИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ В УКРАЇНІ В ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТОЛІТТЯ	157
Козинець О. В.	ВНЕСОК РУДОЛЬФА ГЕНРІХОВИЧА КРАЄВСЬКОГО В ТЕОРІЮ ТА ПРАКТИКУ СУРДОПЕДАГОГІКИ	161
Коновальчук М.В.	ВНЕСОК ЛЮДМИЛИ СЕРГІЙВНИ ВАВІНОЇ У РОЗВИТОК КОРЕКЦІЙНОЇ ПСИХОПЕДАГОГІКИ	165
Кравцова К. О.	СТОРІНКИ ІСТОРІЇ РОЗВИТКУ ІНТЕРНАТНИХ ЗАКЛАДІВ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ	169
Михайленко В. В.	ВНЕСОК ГАЛИНИ МИХАЙЛІВНИ ПЛЕШКАНІВСЬКОЇ У РОЗВИТОК ПСИХОКОРЕКЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ	172
Продан М. М.	ВНЕСОК І. Г. ЄРЕМЕНКА У СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ОЛІГОФРЕНОПЕДАГОГІКИ	175
Чиж М. М.	ВНЕСОК ВІТАЛІЯ ІВАНОВИЧА БОНДАРЯВ РОЗВИТОК ВІТЧИЗНЯНОЇ ПСИХОКОРЕКЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ	180
Шаповалова Г.Р.	ДІАГНОСТИКА ВІДХИЛЕНЬ РОЗУМОВОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ У НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ НАДІЇ МИХАЙЛІВНИ СТАДНЕНКО	184

РОЗДІЛ III

ЛОГОПЕДИЧНА РОБОТА В СИСТЕМІ КОРЕКЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Бабкова І. О.	ДО ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ФОНЕМАТИЧНОГО АНАЛІЗУ ТА СИНТЕЗУ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ДИЗГРАФІЄЮ	190
---------------	--	-----

Берекна Д. С.	ДО ПРОБЛЕМИ ПОРУШЕННЯ ЗВ'ЯЗНОГО МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ	193
Беліска М. С.	ІГРОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИНЕННЯМ МОВЛЕННЯ: ДІАГНОСТИКА ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ	196
Гаврилова А. І.	РОЛЬ НЕЙРОГІМНАСТИКИ У КОРЕКЦІЇ ТЯЖКИХ ПОРУШЕНЬ МОВЛЕННЯ	200
Гринечко Ю. С.	ХАРАКТЕРИСТИКА МОЗКОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ МОВЛЕННЯ	204
Дубляк Я. А.	КОРЕКЦІЙНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА РОБОТА З УСУНЕННЯ ПОРУШЕНЬ ЗВУКОВИМОВИ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗІ СТЕРТОЮ ДИЗАРТРІЄЮ	207
Єремєєв Т. А.	ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ УВАГИ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ФОНЕТИКО- ФОНЕМАТИЧНИМ НЕДОРОЗВИТКОМ МОВЛЕННЯ	212
Карилюк О. Г.	СИНДРОМИ АРТИКУЛЯТОРНОЇ ДИСПРАКСІЇ У ДІТЕЙ З ТЯЖКИМИ ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ	217
Клишкова К. С.	ЛОГОДИДАКТИЧНИЙ АСПЕКТ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА ПОДОЛАННЯ ЗАЇКАННЯ	221
Лижечка М. П.	ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ФОНЕТИЧНИМ НЕДОРОЗВИНЕННЯМ МОВЛЕННЯ	225
Макаручук Ю. В.	ДО ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ЛОГОРИТМІКИ В КОРЕКЦІЙНІЙ РОБОТІ З РОЗУМОВО ВІДСТАЛИМИ ДІТЬМИ	229
Мамчур У. В.	ПРОБЛЕМА РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОЇ СФЕРИ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИНЕННЯМ МОВЛЕННЯ	232
Назаренко І. В.	ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ ФОНЕМАТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ У РОЗУМОВО ВІДСТАЛИХ ДОШКІЛЬНИКІВ	236
Ремез Д. В.	ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ СИСТЕМНИХ ПОРУШЕНЬ МОВЛЕННЯ	240

Семененко А. М.	ДО ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ЛОГОПЕДИЧНІЙ РОБОТІ З РОЗУМОВО ВІДСТАЛИМИ УЧНЯМИ	244
Скориченко А. Р.	СИСТЕМА РОБОТИ З РОЗВИТКУ ДИНАМІЧНИХ ПЕРЕДУМОВ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ІЗ СИНДРОМОМ ДАУНА	247
Скориченко В. Р.	ПСИХОНЕВРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ЗАЇКУВАТОСТІ	251
Сыс Л. А.	КОММУНИКАТИВНОЕ ПОВЕДЕНИЕ ЗАИКАЮЩИХСЯ ПОДРОСТКОВ И ВЗРОСЛЫХ КАК ФАКТОР ИХ СОЦИАЛЬНОЙ АДАПТАЦИИ	255
Федик І. М.	ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ПРОЦЕСУ ПАМ'ЯТІ У ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ	264
Шульга Б. О.	ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИСЕНСОРНОГО СЕРЕДОВИЩА В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ З АУТИЗМОМ	267

ПЕРЕДМОВА

Активна студентська наукова діяльність принципово важлива умова забезпечення високої якості підготовки сучасного фахівця, здатного не тільки успішно реалізувати свої професійні та особистісні компетентності, але й творчо примножувати скарбницю вітчизняної та світової науки і практики.

В Інституті корекційної педагогіки та психології НПУ імені М.П. Драгоманова участь студентів у дослідницькій роботі теоретичного та експериментального характеру розглядається як важливе джерело розвитку наукових шкіл. Зараз актуальні проблеми різних галузей корекційної освіти в їх філософському, медичному, психологічному, педагогічному аспектах вивчення, а й інші офіційно визначених наукових школах, які очолюють авторитетні не лише в Україні, але й далеко за її межами вчені: академік Віталій Іванович Бондар (історія дефектології, олігофренопедагогіка), академік Віктор Миколайович Синьов (теорія дефектології, спеціальна та юридична психологія), доктор психологічних наук, професор Євгенія Павлівна Синьова (тифлопсихологія та тифлопедагогіка), доктор психологічних наук, професор Людмила Іванівна Фомічова (сурдопсихологія та сурдопедагогіка), доктор педагогічних наук, професор Марія Купріянівна Шеремет (логопедія). Функціонування зазначених наукових шкіл забезпечується плідною роботою докторів і кандидатів наук, докторантів, аспірантів, магістрантів та студентів (практично, починаючи з 1 курсу), які свої дослідницькі інтереси та перспективи фахового зростання пов'язують з відповідною проблематикою, що відповідає напрямкам вище зазначених наукових шкіл.

Відзначимо, що наукові школи Інституту корекційної педагогіки та психології не обмежують коло своїх членів викладачами і студентами нашого університету – в їх складі представники багатьох інших вищих закладів освіти з усієї України, які проводять власні дослідження під керівництвом лідерів вітчизняної корекційної педагогіки та спеціальної психології. Таким чином забезпечується наступність поколінь дефектологів, примножується авторитет вітчизняної науки.

Мені особисто приємно було в програмі конференції і, відповідно, матеріалах цієї книжки побачити авторські імена студентів з Східноєвропейського національного університету імені Л. Українки, Км'янець-Подільського національного університету імені І.Огієнка, Херсонського державного університету, дослідження яких виконані під

керівництвом моїх колишніх аспірантів і докторантів С.П. Миронової, І.Б. Кузави, Д.І. Шульженко, С.Д. Яковлевої, В.С. Товстогани.

Аналізуючи зміст матеріалів цієї збірки, перш за все, відзначу наукову і практичну актуальність проблематики, пов'язану з увагою авторів до питань інклюзивної освіти. Добре, що при цьому не ігноруються теми щодо навчання, виховання і розвитку дітей з психофізичними вадами у спеціальному ексклюзивному, освітньому середовищі.

Значущою позитивною характеристикою досліджень в галузі дефектології є їхній мультидисциплінарний, комплексно-системний, медико-психолого-педагогічний характер – саме це відображено у низці студентських робіт, що опубліковуються, особливо у галузі логопедії.

Хочу подякувати студентам – дослідникам та їх наукових керівників за увагу до вивчення внеску у розвиток різних галузей української дефектології видатних вчених, які були і моїми вчителями та колегами у науці М.Д. Ярмаченка, Р.Г. Краєвського, І.Г. Єременка, А.І. Селецького, Н.М. Стадненко, Т.К. Ульянової, Г.М. Мерсіянової та ін.. Цей напрям історико-персональних досліджень є суттєво важливим як для сучасної теорії і практики корекційної освіти, так і для формування особистості майбутніх фахівців як професіоналів, учителів (з великої літери!), патріотів.

Відзначаю своєчасну ініціативу і плідну роботу кафедри психокорекційної педагогіки Інституту корекційної педагогіки та психології НПУ імені М.П. Драгоманова щодо підготовки і проведення І Всеукраїнської науково-практичної студентської конференції «Українська корекційна освіта: історія та перспектива розвитку». Вдячний за участь у конференції студентам та викладачам українських університетів, а також нашим колегам-гостям з Білорусі, Молдови.

Пам'ятаємо, що наше дефектологічне кредо співпадає з девізом Міжнародної федерації шахів: «Ми всі – одна сім'я!»

З найкращими побажаннями

*директор Інституту корекційної педагогіки
та психології НПУ імені М.П. Драгоманова,
дійсний член НАПН України,
доктор педагогічних наук, професор
Віктор Синьов*

вихователю потрібно знати специфіку навчально-виховної роботи з даною категорією дітей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мальцева Е. В. Особенности нарушения речи у детей с задержкой психического развития // Дефектология. – 1990. – № 3 – С. 10-18.
2. Марченко І. С. Формування творчого зв'язного мовлення у дошкільників із затримкою психічного розвитку: Навчально-методичний посібник / І. С. Марченко. – К.: КНТ, 2006. – 92 с.
3. Рождественська М. В. Неврологічні розлади в дітей із затримкою психічного розвитку / М. В. Рождественська // Дефектологія. – 2001 – №3. – С. 29-32.
4. Слепович Е. С. Формирование речи у дошкольников с ЗПР: Кн. для учителей / Е. С. Слепович. – Мн.: Народная асвета, 1989. – 64 с.
5. Шевченко С. Г. Ознакомление с окружающим миром и развитие речи дошкольников с ЗПР. Пособие для дефектологов и воспитателей дошкольных учреждений / С. Г. Шевченко. – М.: Школьная Пресса, 2005. – 80 с.

УДК 376-056.264:[37.015.3:316.663.5]-053.4

Беляева М. С., студентка,
Київський університет імені Бориса Грінченка
Науковий керівник: Таран О. П., канд. психол. наук, доцент

ІГРОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИНЕННЯМ МОВЛЕННЯ: ДІАГНОСТИКА ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ

Анотація. У статті представлено діагностичну систему спрямовану на діагностику ігрової діяльності дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення. Визначено особливості спонтанної та спрямованої ігрової діяльності дітей з нормативним розвитком та із загальним недорозвитком мовлення. Запропоновано напрями розвитку ігрової діяльності педагогом у дітей із загальним недорозвиненням мовлення.

Ключові слова: ігрова діяльність; спонтанна гра; спрямована гра; діти старшого дошкільного віку; загальне недорозвинення мовлення.

Провідною діяльністю дітей дошкільного віку є ігрова діяльність в якій дитина розвивається, соціалізується та набуває знань про навколишню дійсність. Гра є тією діяльністю що досить тісно пов'язана з потребою

сферою дитини. У ній відбувається первинна емоційно-дійова орієнтація в системі людської діяльності, виникає свідомість свого обмеженого місця в системі відносин дорослих і потреба бути дорослим. Значення гри не обмежується тим, що у дитини виникають нові за своїм змістом мотиви діяльності та пов'язані з ними завдання. Суттєво важливим є те, що в грі виникає нова психологічна форма мотивів [1, с. 210].

Людська гра, на думку Д. Б. Ельконіна, – це така діяльність, в якій відтворюються соціальні відносини між людьми поза умов безпосередньої життєвої діяльності [1, с.6]. Дитяча гра – це діяльність, спрямована на орієнтування в предметній і соціальній дійсності, в якій дитина відображає враження від їх пізнання [6, с.143].

У дітей з загальним недорозвиненням мовлення порушене не тільки мовлення, а й взагалі всі психічні процеси відстають у своєму розвитку. Тут спостерігається і своєрідність розвитку мислення, пам'яті, уваги тощо, що може проявляти певні особливості ігрової діяльності [2].

Метою нашої статті є визначення сутності та структури діагностики ігрової діяльності, емпіричне виявлення особливостей ігрової діяльності дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвиненням та розроблення рекомендацій щодо розвитку ігрової діяльності.

Для діагностики ігрової діяльності дітей із загальним недорозвиненням мовлення доцільно застосовувати наступні методи: стандартизоване спостереження за ігровою діяльністю; експертне оцінювання вихователями особливостей ігрової поведінки їх вихованців.

На основі аналізу літературних джерел [5; 7] нами узагальнено критерії діагностики ігрової діяльності: 1) розподіл ролей; 2) основний зміст гри; 3) виконання правил; 4) стійкість інтересу; 5) наявність знань відповідно до завдання гри; 6) використання рольового мовлення; 7) досягнення результатів гри. Міра прояву кожного критерію оцінюється за чотирьох бальною шкалою.

Ігрову діяльність у ході спостереження варто діагностувати за двома видами: спонтанна (творча) ігрова діяльність – це самостійно ініційована та організована гра дитини; спрямована (організована) ігрова діяльність – це стимульована, педагогічно організована гра дитини.

З метою апробації діагностичної системи нами здійснено емпіричне дослідження ігрової діяльності дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення (5 осіб) та дітей з нормативним розвитком (5 осіб).

Так, при спостереженні за спонтанною ігровою діяльністю виявлено, що діти із загальним недорозвиненням мовлення не володіють розгорнутою сюжетно-рольовою грою та навіть в спонтанній грі надають перевагу

дидактичній, оскільки вона більш знайома та часто використовується в освітньому процесі спеціального дошкільного закладу з корекційною метою. Тобто, під час спостереження діти самостійно обрали дидактичну гру «Лото» і виконували завдання гри. Тоді як, діти з нормативним розвитком організували свою ігрову діяльність у спонтанних сюжетних іграх «Салон краси» та «Доньки-матері». Таким чином, діти із загальним недорозвиненням мовлення виявляють труднощі в розгортанні змісту спонтанної гри, розподілі ролей та використанні рольового мовлення.

Організація спрямованої ігрової діяльності проводилась у вигляді застосування дидактичної гри «Склади речі у шафу». На основі результатів проведення спрямованої ігрової діяльності нами було виявлено, що у дітей із нормативним розвитком показники за критеріями ігрової діяльності були вищі, ніж у дітей із загальним недорозвиненням мовлення, хоча вони і мають більший досвід проведення дидактичних ігор (Рис.1).

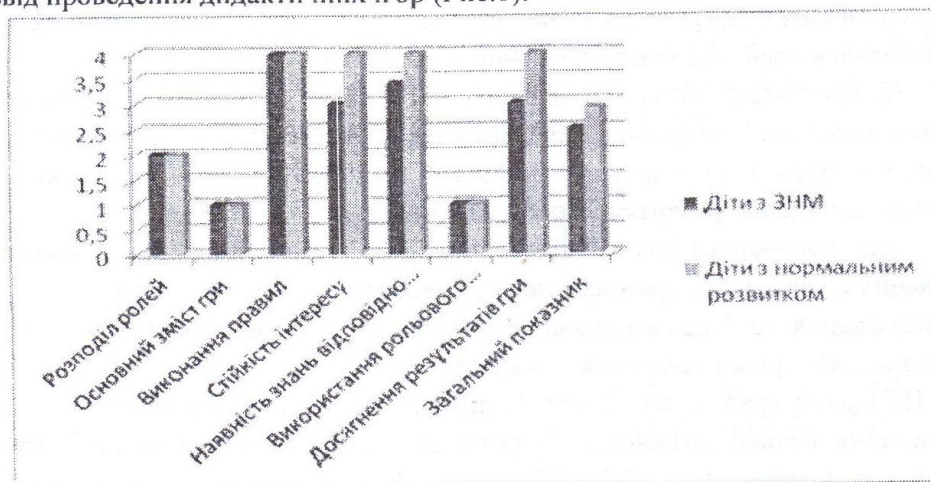

Рис 1. Особливості спонтанної гри у дітей з загальним недорозвиненням мовлення та з нормативним розвитком

Зокрема, у дітей із загальним недорозвиненням мовлення спостерігаються обмежений запас знань про навколишній світ, що відображається у виконанні дидактичних ігор; труднощі в досягненні результату гри, що можуть бути зумовлені зниженою мотивацією досягнення результату, нерозумінням мети діяльності, достатня стійкість інтересу до гри за умов супроводу вихователя.

Данні експертної оцінки підтверджують, що здатність до розподілу ролей, знання відповідно до завдань гри, виконання правил, використання рольового мовлення та спрямованість на результати ігрової діяльності у дітей із загальним недорозвиненням мовлення є менш сформованими, ніж у дітей з нормативним розвитком (Рис 2).

мовлення, що є досить необхідним для старшого дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Эльконин Д. Б. Психология игры / Д. Б. Эльконин – М.: Педагогика, 1976. – 304с.
2. Коноплята С. Ю. Логопсихологія: навч. посіб. / С. Ю. Коноплята, Т. В. Сак. – К.: Знання, 2010. – 293 с.
3. Краснощекова Н.В. Сюжетно-ролевые игры для детей дошкольного возраста / Н.В. Краснощекова. Изд. 3-е. – Ростов н/д.: Феникс, 2008. – 251 с.
4. Новоселова С. Л. Комплексное руководство формированием игры старших дошкольников / С. Л. Новоселова, Е. В. Зворыгина, Р. А. Иванова, В. В. Кондратова, А. Д. Саар, Н. Т. Гринявичене //Игра дошкольника. Под ред. С.Л. Новоселовой. – М.: Просвещение, 1989. – 79-94 с.
5. Обучение сюжетно-ролевой игре дошкольников с проблемами в интеллектуальном развитии: учеб.-метод. пособие / [Под ред. Л. Б. Баряевой, А. П. Зарин, Н. Д. Соколовой]. – СПб.: ЛОИУУ, 1996. – 95 с.
6. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т. І. Поніманська – К.: Академвидав, 2004. – 455 с.
7. Психология детства. Практикум. Тесты, методики для психологов, педагогов, родителей / [под редакцией члена-кор. РАО А. А. Реана]. – СПб.: «Прайм-ЕВРО-ЗНАК», 2003. – 244 с.

УДК 376.37

Гаврилова А. І., студентка,
Комунальний заклад «Хортицький навчально-реабілітаційний
багатопрофільний центр» Запорізької обласної ради
Науковий керівник: Лопатинська Н.А., канд.пед.наук, доцент

РОЛЬ НЕЙРОГІМНАСТИКИ В КОРЕКЦІЇ ТЯЖКИХ МОВЛЕННЄВИХ ПОРУШЕНЬ

Анотація. У даній статті розглянуто проблеми взаємозв'язку пієкуль головного мозку та їх наслідки, розкрита роль нейропсихолога і логопеда в роботі з дітьми з тяжкими мовленнєвими порушеннями, вправи

Наукове видання

**Збірник матеріалів I Всеукраїнської науково-практичної
студентської конференції «Українська корекційна освіта: історія
та перспективи розвитку»
24-25 вересня 2015 року**

За ред. В. М. Синьова, І. П. Колесника.

Випуск 1.

Матеріали подані мовою оригіналу
Друкується в авторській редакції з оригінал – макетів авторів
Редколегія не завжди поділяє погляди авторів статей

Автори та наукові керівники опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за
точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

Підписано до друку 25.11.2015 р. Формат 60х84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times.
Умов. друк. арк. 15,69. Облік. видав. арк. 14,96
Наклад 100 прим. Зам. № 602
Віддруковано з оригіналів.

Видавництво Національного педагогічного університету
імені М.П. Драгоманова. 01601, м. Київ-30, вул. Пирогова, 9
Свідоцтво про реєстрацію № 1101 від 29.10.2002.
(044) 239-30-26.